

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

I samband med at NIBIO sender ut pressemelding for driftsgranskingar i jord- og skogbruk for heile landet, vil vi supplere med ein del lokale data for Rogaland og Agder.

Driftsresultatet for jordbruket i Rogaland og Agder 2020

Hovudtendens

- **Auke i jordbruksinntekta på Jæren og i Agder Rogland andre bygder**
- **Stor auke for produsentar av mjølk og svin på Jæren**
- **Framleis nedgang for produsentar med ein-sidig sauehald i Agder og Rogaland andre bygder**

Jordbruksinntekta til jær bøndene auka med 16 prosent frå 2019 til 2020. I gjennomsnitt vart jordbruksinntekta til bøndene på Jæren 359 000 kroner per årsverk i 2020. I resten av Rogaland og Agder¹ gjekk jordbruksinntekta opp med 25 prosent, til 291 000 kroner.

Nettoinvesteringane var i gjennomsnitt -62 800 kroner for bruk på Jæren i 2019, 162 900 kroner i Agder og Rogaland andre bygder og 161 400 kroner i gjennomsnitt for landet. Negative nettoinvesteringar på Jæren medfører at produksjonsapparatet ikkje vert fornya i takt med slitasjen. Nettoinvesteringane på Jæren har vore negative dei siste to åra etter å ha vore relativt høge i perioden 2010–2018.

Auka produksjon og pris på slaktegris og anna storfekjøtt bidrog til auke i husdyrinntektene i begge regionar. På Jæren var det ein stor auke inntekter frå slaktekylling som følgje av prisauke, medan det i Agder og Rogaland andre bygder var ein auke på 14 prosent frå plante produksjon. Tilskota auka i begge regionar, medan dei totale kostnadene inklusive avskrivningar auka med 1 prosent. Når det gjeld arbeidsforbruket var det små endringar frå året før.

Jæren

Etter tre år med nedgang for **mjølkeproduksjonsbruka** på Jæren, auka jordbruksinntekta med 39 prosent samanlikna med året før, til i gjennomsnitt 312 300 kroner per årsverk. Auka inntekter frå anna storfekjøtt og tilskot, samt ein nedgang i faste og variable kostnader forklarar denne endringa.

I gjennomsnitt hadde bruka i denne gruppa 35,7 årskyr, ein auke på 1,7 årskyr frå 2019. Omsett mjølk gjekk opp med 3 prosent til 239 846 liter. Omsett storfekjøtt gjekk ned med 8 prosent frå 2019 til 2020, til 7,65 tonn. Nedgangen skuldast hovudsakleg mindre omsett kukjøtt, ettersom anna storfekjøtt som vart omsett, auka med 8 prosent. Arbeidsinnsatsen vart om lag uendra på 1,8 årsverk.

Produksjonsinntektene auka med 4 prosent. Mjølkeprisen gjekk ned med 0,16 kroner per liter for mjølkebruka på Jæren, og var i gjennomsnitt 5,62 kroner. Prisen på storfekjøtt gjekk opp med 0,46 kroner per kg for kukjøtt og 2,38 kroner per kg for anna storfekjøtt. Dei variable kostnadene gjekk ned med 3 prosent. Dei faste kostnadene inkl. avskrivningar vart også reduserte med 3 prosent.

¹ I driftsgranskingane er jordbruket i Rogaland og Agder delt inn i to regionar; «Jæren» og «Agder og Rogaland andre bygder».

Nettoinvesteringa i 2020 låg på -152 100 kroner i gjennomsnitt per bruk. Det er om lag på same nivå som året før. Sjølv om nettoinvesteringane har vore negative dei to siste åra, har investeringsnivået vore høgt, dersom ein ser over ein tiårsperiode. Det vart investert mest i maskiner og reiskap. Den samla gjelda var på 4,9 millionar kroner, ein auke på 1 prosent. Rentekostnaden gjekk ned 10 prosent frå 2019 til 2020.

Bruka med mjølkeproduksjon kombinert med svinehald på Jæren har hatt ein auke i jordbruksinntekta på 26 prosent frå 2019 til 2020 og oppnådde 453 300 kroner per årsverk i 2020. Inntektsauke frå mjølk, storfekjøtt og frå svinehaldet påverka resultatet positivt for bruk med mjølkeproduksjon kombinert med svinehald på Jæren. Jordbruksinntekta gjekk opp, trass i at samla kostnader auka med 8 prosent frå 2019 til 2020. Kostnadsauken relaterer seg i stor grad til auka kraftfôrkostnad og større kjøp av smågris som følgje av auka produksjon.

Prisane på mjølk fall med 0,19 kroner per liter, medan pris på storfekjøtt frå okse og kvige gjekk opp med 1,77 kroner per kg og pris på kukjøtt fall med 0,37 kroner per kg. For slaktegris gjekk prisen opp med 1,60 kroner per kg, og smågrisprisen gjekk opp med 61 kroner per seld smågris.

Årskutalet auka med 0,7 årskyr til 54,4 årskyr. Ytinga gjekk opp med 4 prosent og låg på 8 656 liter per årsku i 2020. Det vart omsett 8 prosent meir mjølk frå 2019 til 2020, i gjennomsnitt 433 600 liter mjølk. Det vart omsett 0,6 tonn meir storfekjøtt inkludert kukjøtt i 2020 enn i 2019, i gjennomsnitt 15,3 tonn. Det vart omsett 81,5 tonn slaktegris i 2020 og selt 575 smågris. Omsett kg slaktegris auka med 17 prosent, medan tal smågris som vart selde, gjekk ned med 8 prosent. Arbeidsinnsatsen var uendra, og var på 2,5 årsverk i 2020.

Nettoinvesteringane på desse bruka var i gjennomsnitt -80 700 kroner i 2020. Til samanlikning var nettoinvesteringane i 2019 på 94 500 kroner. Blant bruka i denne gruppa vart det investert mest i driftsbygningar. Gjelda gjekk opp med om lag 0,8 millionar kroner til 10,6 millionar kroner.

Det er få bruk i denne gruppa med berre 10 bruk i 2020. Endringar på enkeltbruk, eller utskifting av bruk, kan gje store utslag for gruppa.

Av dei samla inntektene til familien på Jæren, utgjorde driftsoverskotet frå jordbruket 56 prosent i 2020, 6 prosentpoeng meir enn i 2019. Tilleggsnæringar utgjorde 5 prosent, og lønsinntekt 31 prosent. Resten av inntekta er skogbruk, anna næringsinntekt utanom bruket, pensjonar og kapitalinntekter.

Samla gjeld auka med 300 000 kroner frå 2019 og var på 6,3 millionar kroner per bruk i 2020 på Jæren. Rentekostnaden gjekk ned med 13 000 kroner til 189 000 kroner.

Maksimalt jordbruksfrådrag har vore 166 400 kroner sidan 2012. Dette vart auka til kr 190 400 i 2020. Tek ein omsyn til inntektsverknad av jordbruksfrådraget, vert den skattekorrigerte jordbruksinntekta for bruka frå Jæren 389 300 kroner per årsverk. Inntektsverknaden av jordbruksfrådraget utgjorde 30 300 per årsverk på Jæren. Det er ikkje teke omsyn til inntektsverknaden av jordbruksfrådraget i dei andre resultatmåla frå driftsgranskingane.

Agder og Rogaland utanom Jæren

For mjølkeprodusentane i Agder og Rogaland utanom Jæren, gjekk produksjonsinntektene ned med 3 prosent og kostnadane gjekk ned med 2 prosent. Samanlikna med 2019 vart jordbruksinntekta uendra på 241 500 kroner per årsverk. Inntekter frå mjølk og kjøtt gjekk ned, medan tilskota auka. Årskutalet gjekk ned med 0,6 til 25,1 årskyr. Ytinga per årsku var på 7 600 kg, og omsett mjølk var uendra på 173 000 liter.

Mjølkeprisen gjekk ned med 0,29 kroner per liter i til 5,20 kroner. Produksjon av storfekjøtt gjekk ned med 9 prosent og var på 6,4 tonn i 2020. Prisen på storfekjøtt (utanom ku) gjekk opp med 2,12 kroner per kg, medan prisen på kukjøtt gjekk opp med 2,05 kroner per kg.

Arbeidsinnsatsen var om lag uendra, og utgjorde 1,9 årsverk i 2020. Nettoinvesteringa auka med 342 900 kroner frå fjoråret til 394 600 kroner i 2020. Det vart investert mest i driftsbygningar blant bruka i denne gruppa. Samla gjeld auka med 0,6 millionar, og var på 5,1 millionar i middel per bruk. Rentekostnadene gjekk ned med 3 prosent til 143 600 kroner.

Jordbruksinntekta for bruk med einssidig sauehald i Agder og Rogaland andre bygder gjekk ned samanlikna med 2019. Jordbruksinntekta var på 90 200 kroner, som er ein nedgang på 9 prosent. Desse bruka har hatt ei negativ utvikling i jordbruksinntekta dei siste to åra, Produksjonsinntektene auka med 6 prosent som følgje av meir omsett sau- og lammekjøtt i tillegg til auka tilskot. Kostnadsauken var på 9 prosent og bidrog til ein nedgang i jordbruksinntekta dette året.

Tal vinterfôra sauer gjekk opp med 10 prosent frå 2019 til 2020, til 148 vinterfôra sauer. I tillegg gjekk omsett sau- og lammekjøtt opp med 11 prosent. I alt vart det produsert 4,7 tonn sau- og lammekjøtt. Prisane for sau- og lammekjøtt gjekk høvesvis opp med 2,26 og 0,12 kroner per kg. I snitt var prisen på sauekjøtt på 12,83 kroner, medan prisen på lammekjøtt låg på 50,42 kroner. Dei variable kostnadene gjekk opp med 17 prosent, medan dei faste kostnadene inkludert avskrivningar gjekk opp med 4 prosent. Arbeidsinnsatsen var om lag uendra, og utgjorde 1,0 årsverk i 2020.

I 2020 auka nettoinvesteringane med 27 100 kroner til 84 100 kroner i snitt per bruk. Det vart investert mest i traktorar på desse bruka. Gjelda auka med 6 prosent til 2,2 millionar, medan rentekostnaden gjekk ned med 4 prosent til 55 400 kroner.

Produksjon av storfekjøtt, enten med ammekyr eller på innkjøpte kalvar, oppnådde ei jordbruksinntekt per årsverk på kr 228 900 i 2020. Samanlikna med året før auka jordbruksinntekta med 24 prosent. Produksjonsinntektene auka med 4 prosent som følgje av auka inntekt frå sal av livdyr og auka tilskot. Kostnadene gjekk ned med 3 prosent frå 2019, som igjen bidrog til å betre resultatet for desse bruka.

Det vart levert 4 700 kg storfekjøtt på desse bruka i 2020, 600 kg mindre enn i 2019. Prisen på storfekjøtt (utanom ku) gjekk opp med 1,99 kroner per kg, medan prisen på kukjøtt gjekk opp med 0,41 kroner per kg. Arbeidsforbruket var uforandra på 1,0 årsverk. Nettoinvesteringa auka med 64 800 kroner samanlikna med året før og låg på 66 200 kroner per bruk. Det vart investert mest i maskinar og reiskap. Gjelda auka med 7 prosent og var i snitt 3,3 millionar, medan rentekostnaden gjekk ned med 4 prosent til 93 600 kroner.

Driftsoverskotet frå jordbruket utgjorde 37 prosent av familiens samla inntekter i gjennomsnitt for alle bruka frå Agder og Rogaland andre bygder, ein auke på 6 prosentpoeng frå 2019. Tilleggsnæringar utgjorde 7 prosent, og lønsinntekt utgjorde 44 prosent av familiens samla inntekter. Resten av inntekta er skogbruk, anna næringsinntekt utanom bruket, pensjonar og kapitalinntekter.

Samla gjeld gjekk opp med 8 prosent frå 2019 til 2020, til 4,3 millionar kroner i Agder og Rogaland andre bygder. Rentekostnadene gjekk ned med 5 prosent til 122 100 kroner.

Tek ein omsyn til inntektsverknad av jordbruksfrådraget, vert den skattekorrigerte jordbruksinntekta for bruka frå dei andre bygdene i Rogaland og Agder 323 000 kroner per årsverk. Inntektsverknaden av jordbruksfrådraget utgjorde 31 800 kroner per årsverk.

Jordbruksinntekt er definert som løn til alt arbeid og rente på egenkapitalen per årsverk, og varierer mellom ulike produksjonar og storleik på bruka.

Skattefordel for bønder er skattelette i form av eit ekstra jordbruksfrådrag i allmenn inntekt. Det blir rekna ein inntektsverknad av skatteletten tilsvarande den inntekta ein må ha for å oppnå same kjøpekraft som skatteletten genererer.

Nettoinvestering er nyanlegg minus avskrivningar, fråsal og investeringstilskot.

Driftsgranskingane i jord- og skogbruk er basert på eit tilfeldig utval av bruk frå heile landet. I 2020 var det i alt 924 bruk med i driftsgranskingane. Bruka frå Rogaland og Agder vert delte inn i to regionar, «Jæren» og «Agder og Rogaland andre bygder». Årsaka er at Jæren har betre grunnlag for jordbruksproduksjon enn resten av Rogaland og Agder. I alt var det med 63 bruk frå Jæren og 89 bruk frå resten av Rogaland og Agder-fylka. Utvalet av bruk som deltek, skal vere representativt for regionen.

Alle dei presenterte resultatata er gjennomsnittstal frå større grupper av bruk. Mindre grupper er ikkje presenterte, men er med i gjennomsnittstala. Det er stor spreing i materialet, noko som ikkje kjem fram her. Gjennomsnittstala for dei 152 bruka i Agder og Rogaland gjev likevel ein god peikepinn på korleis den økonomiske utviklinga for jordbruket har vore.

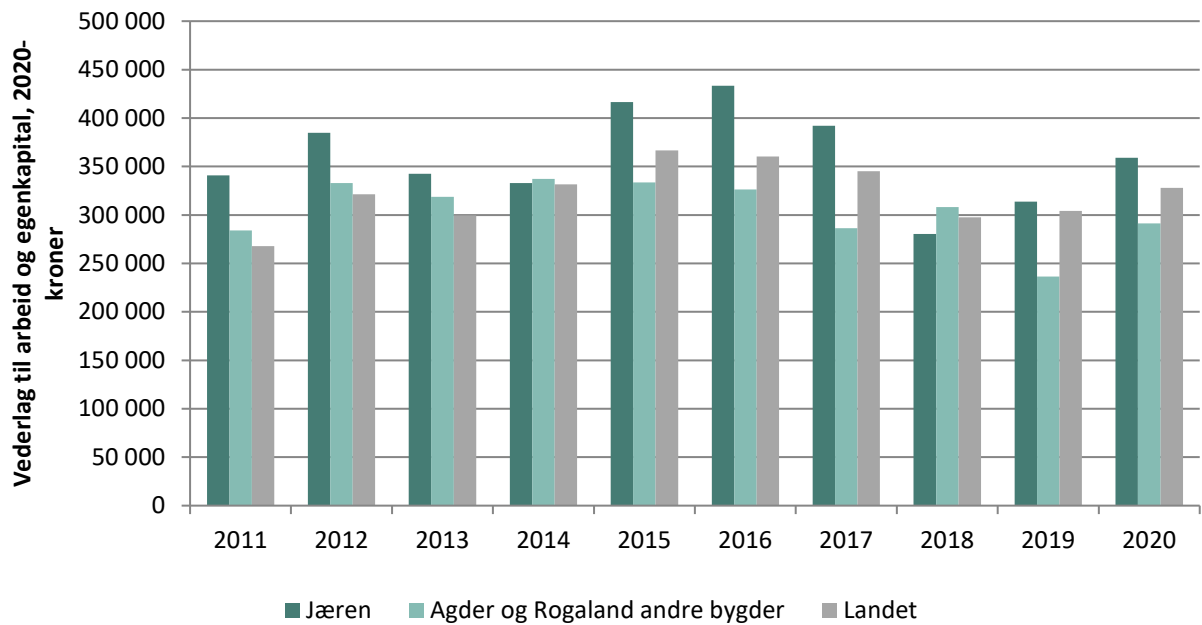
Samla oversikt for 2020

	Tal bruk	Innmarksareal	Driftsoverskot per bruk		Jordbruksinntekt per årsverk		Skattekorrigert vederlag per årsverk		
			2019	2020	2019	2019	2019	2020	
Rogal./Agder, alle	152	378	418 400	503 600	268 200	322 500	295 500	353 600	
Jæren, alle	63	379	543 200	642 700	309 800	359 000	336 300	389 300	
Jæren	200-300 daa	11	364 800	570 700	203 900	337 000	228 300	365 700	
	300-500 daa	20	410 900	594 300	232 900	311 500	261 100	343 100	
	> 500 daa	16	704 800	741 200	297 200	305 600	320 200	332 300	
	Mjølkk	20	345	401 700	554 400	225 600	312 300	253 600	348 600
	Mjølkk/gris	10	532	855 300	1 084 200	358 700	453 300	379 800	480 900
	Andre bygder, alle	89	378	307 900	405 100	233 400	291 200	261 400	323 000
Agder og Rogaland andre bygder	100-200 daa	13	134 300	113 800	169 800	147 800	204 600	189 600	
	200-300 daa	31	170 500	346 800	155 100	275 500	182 400	310 100	
	300-500 daa	27	364	294 600	371 500	214 500	267 500	246 200	301 100
	> 500 daa	24	691	574 900	625 600	285 100	326 600	310 000	355 400
	Mjølkk	30	384	397 500	378 400	240 800	241 500	270 700	276 300
Ammeku	10	358	147 800	219 900	184 500	228 900	221 000	270 000	
Sau	19	273	79 900	64 500	98 700	90 200	124 500	116 700	

Alle beløpa i tabellen er oppgjevne i nominelle kroner.

Jordbruksinntekt per. årsverk er definert som løn til alt arbeid og rente på egenkapitalen

Jordbruksinntekt per årsverk à 1845 timar i perioden 2011–2020, i 2020-kroner

For fleire opplysningar, kontakt NIBIO Bergen ved:

Rådgjevar Marius Berger, 941 49 336

Seniorrådgjevar Torbjørn Haukås, 476 58 552/992 61920

E-post: bergen@nibio.no

Internett: www.nibio.no